

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛІСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет інформаційних технологій, обліку та фінансів

Кафедра фінансів і кредиту

Кваліфікаційна робота
на правах рукопису

ПРИГАРЧУК Руслан Миколайович

УДК 336.71:336.221.4(477)

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

**«Особливості оподаткування прибутку комерційних банків
України»**

072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок»

Подається на здобуття освітнього ступеня бакалавра

кваліфікаційна робота містить результати власних досліджень. Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело

_____ Руслан ПРИГАРЧУК

Керівник роботи
Дема Дмитро Іванович
к.е.н., професор

Житомир – 2026

Висновок кафедри фінансів і кредиту

за результатами попереднього захисту: ПРИГАРЧУКА Руслана Миколайовича

Протокол засідання кафедри фінансів і кредиту № ____ від «____» _____

В.о.завідувача кафедри
к.е.н., доцент

Інна ШУБЕНКО

(науковий ступінь, вчене звання)

(підпис)

(прізвище, ім'я, по батькові)

_____р.

Результати захисту кваліфікаційної роботи

Здобувач вищої освіти ПРИГАРЧУК Руслан Миколайович захистив
(прізвище, ім'я, по батькові)

кваліфікаційну роботу з оцінкою:

сума балів за 100-бальною шкалою _____

за університетською шкалою _____

Секретар ЕК

Тетяна ТОВСТУХА

(науковий ступінь, вчене звання) (підпис)

(прізвище, ім'я, по батькові)

АНОТАЦІЯ

Пригарчук Р. М. Особливості оподаткування прибутку комерційних банків України. – Рукопис.

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня бакалавра за спеціальністю 072 "Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок". – Поліський національний університет, Житомир, 2026.

У роботі розкрито економічну сутність прибутку банківських установ, визначено роль податку на прибуток у формуванні доходів державного бюджету та проаналізовано нормативно-правові засади оподаткування банківського сектору України. Досліджено сучасний механізм оподаткування прибутку комерційних банків, особливості визначення об'єкта оподаткування, порядок формування фінансового результату до оподаткування, а також вплив змін податкового законодавства на діяльність банківських установ. У роботі визначено основні проблеми чинної системи оподаткування прибутку комерційних банків.

Ключові слова: комерційний банк, прибуток банку, оподаткування прибутку, податок на прибуток, банківська система, фінансовий результат.

Prygarchuk R. M. Peculiarities of taxation of profits of commercial banks in Ukraine.- Manuscript. Qualification work for obtaining a bachelor's degree in specialty 072 "Finance, banking, insurance and stock market". – Polissia National University, Zhytomir, 2026.

The paper reveals the economic essence of banking institutions' profits, identifies the role of income tax in the formation of state budget revenues, and analyzes the regulatory and legal principles of taxation of the banking sector of Ukraine. The modern mechanism of taxation of commercial banks' profits, the features of determining the object of taxation, the procedure for forming financial results before taxation, as well as the impact of changes in tax legislation on the activities of banking institutions are studied. The paper identifies the main problems of the current system of taxation of commercial banks' profits.

Key words: commercial bank, bank profit, profit taxation, income tax, banking system, financial result.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	5
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОПОДАТКУВАННЯ	
ПРИБУТКУ БАНКІВСЬКИХ УСТАНОВ.....	7
Висновки до розділу 1.....	12
РОЗДІЛ 2. МЕХАНІЗМ ТА ОСОБЛИВОСТІ ОПОДАТКУВАННЯ	
ПРИБУТКУ КОМЕРЦІЙНИХ БАНКІВ.....	13
Висновки до розділу 2.....	20
РОЗДІЛ 3. ПРОБЛЕМИ ТА ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ	
ОПОДАТКУВАННЯ ПРИБУТКУ КОМЕРЦІЙНИХ БАНКІВ.....	21
Висновки до розділу 3.....	25
ВИСНОВКИ.....	26
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	28

ВСТУП

Актуальність теми. Комерційні банки відіграють важливу роль у функціонуванні економіки України, забезпечуючи своєчасність розрахунків між суб'єктами господарювання та сплачуючи значні суми податків до бюджетів. В умовах війни значно зросла роль банків як джерела поповнення державного бюджету за рахунок податку на прибуток, ставки якого постійно змінюються, що викликає негативні тенденції щодо стабільності податкового законодавства.

Аналіз останніх досліджень. Питання оподаткування прибутку банківських установ знайшли відображення у працях Барановського О.І., Бойко А.В., Гончаренка О.В., Іршак О.С., Малкіної Я.Д., Матвійчук Н.В., Халатур С.М., Шевченко Л.В., Швабія К.І., Шульги Н.В. та інших, які досліджували економічну сутність прибутку банків, механізм справляння податку на прибуток, вплив податкового навантаження на результати діяльності фінансових установ, а також проблеми гармонізації податкового регулювання із сучасними викликами розвитку банківської системи. Проте постійні зміни податкового законодавства, трансформація ролі банків у фінансовій системі та необхідність адаптації національного податкового механізму до сучасних економічних умов зумовлюють потребу в подальших дослідженнях цієї тематики.

Метою кваліфікаційної роботи є дослідження теоретичних, методичних і практичних аспектів оподаткування прибутку комерційних банків України та розробка пропозицій щодо його вдосконалення.

Для досягнення поставленої мети необхідно вирішити наступні завдання: розкрити економічну сутність прибутку банківських установ; дослідити сутність, функції та принципи оподаткування прибутку суб'єктів господарювання; охарактеризувати нормативно-правові засади оподаткування прибутку комерційних банків в Україні; проаналізувати порядок формування прибутку комерційного банку як об'єкта оподаткування; дослідити механізм обчислення та сплати податку на прибуток; здійснити аналіз сучасної практики оподаткування прибутку комерційних банків України на прикладі АТ «ПУМБ»; визначити

перспективи розвитку системи оподаткування прибутку комерційних банків з урахуванням міжнародного досвіду.

Об'єктом дослідження є процес оподаткування прибутку комерційних банків України.

Предметом дослідження є сукупність теоретичних, методичних, правових та прикладних аспектів формування, обчислення і сплати податку на прибуток комерційних банків, а також напрями вдосконалення цього механізму на прикладі АТ «ПУМБ».

Методи дослідження. У роботі використано такі методи дослідження: методи теоретичного узагальнення та наукової абстракції - для розкриття економічної сутності прибутку банків і змісту його оподаткування; аналіз і синтез - для дослідження структури доходів, витрат і прибутку банку; порівняльний метод - для оцінки динаміки показників та змін у податковому регулюванні; статистичний і графічний методи - для наочного відображення результатів дослідження у вигляді таблиць, рисунків і діаграм; системний підхід - для визначення проблем та напрямів удосконалення оподаткування прибутку банківських установ; метод узагальнення - для формування висновків і практичних рекомендацій.

Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що сформульовані у роботі висновки та пропозиції можуть бути використані для вдосконалення підходів до оподаткування прибутку банківських установ. Окремі положення дослідження можуть бути корисними у практичній діяльності банківських установ, зокрема АТ «ПУМБ».

Дипломна робота складається зі вступу, 3-х розділів, висновків до кожного розділу, загальних висновків і пропозицій (викладена на 23 стор. тексту), списку використаних джерел (42 джерела), містить 1 таблицю, 1 рисунок та 7 додатків.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОПОДАТКУВАННЯ ПРИБУТКУ БАНКІВСЬКИХ УСТАНОВ

Прибуток фінансової установи, що займається банківською діяльністю, є однією з найважливіших економічних категорій, яка демонструє фінальний грошовий результат її роботи та слугує узагальненою мірою успішності функціонування банку в ринкових умовах. З точки зору загальної економіки, прибуток – це позитивний фінансовий результат, що утворюється тоді, коли надходження перевищують видатки за певний звітний період. У системі фінансової звітності він тісно пов'язаний з показником прибутку до оподаткування й чистого прибутку після врахування податків. Міжнародні стандарти фінансової звітності вимагають надання звіту про прибутки, збитки та інший сукупний дохід, а українські норми фінансової звітності чітко виділяють фінансовий результат до сплати податків та податкові витрати з прибутку як окремі елементи звітності. Таким чином, прибуток слід розглядати не просто як арифметичну різницю між отриманими доходами та понесеними витратами, а як комплексний показник, що акумулює результати управління активами, зобов'язаннями, ризиками, капіталом та витратами банківської організації.

Економічна природа прибутку банку має свою специфіку, що визначається особливістю банківської діяльності. Сутність прибутку банківської установи полягає у відображенні ефективності перерозподілу тимчасово вільних фінансових ресурсів в економіці, його здатності регулювати вартість залучених коштів та забезпечувати прибутковість активної діяльності за прийнятного рівня ризику.

З погляду фінансового управління, прибуток банку виконує низку важливих функціональних ролей. Насамперед, він виконує оціночну функцію, дозволяючи визначити успішність роботи банку у цілому та його окремих напрямів. Динаміка прибутку є індикатором якості управлінських рішень, ефективності процентної стратегії, результативності роботи з активами та пасивами, рівня операційної дисципліни та здатності установи адаптуватися до змін зовнішнього середовища. Крім того, прибуток виконує стимулюючу функцію, оскільки він створює

фінансову базу для розвитку банку, розширення асортименту послуг, впровадження передових технологій, модернізації цифрової інфраструктури та підвищення його конкурентоспроможності. Не менш значущою є відтворювальна функція прибутку, адже саме з нерозподіленого прибутку формується власний капітал банку, створюються резерви та підвищується його фінансова стабільність. У сучасних умовах Національний банк України (НБУ) прямо наголошує, що прибутковість підтримує необхідний рівень капіталу банківського сектору, а високий процентний спред та операційна ефективність залишаються ключовими факторами стійкості банків.

Роль прибутку в діяльності банку є багатогранною. Передусім, прибуток слугує джерелом самофінансування, даючи можливість банку не лише покривати поточні видатки, а й спрямовувати кошти на розвиток, збільшення капіталу, оновлення технологічної бази, вдосконалення систем управління ризиками та виконання регуляторних вимог. Для банківської організації прибуток також є важливим показником надійності та ділового іміджу: банк, що стабільно отримує прибуток, сприймається клієнтами, інвесторами та регулятором як більш стійкий і спроможний виконувати свої зобов'язання [1, с. 186-193]. Водночас саме рівень прибутковості суттєво впливає на інвестиційну привабливість банку, визначає можливості для виплати дивідендів акціонерам та сприяє підтримці довіри до банківської системи загалом. В умовах воєнної та загальноекономічної нестабільності значення прибутку додатково зростає, оскільки він стає фінансовою подушкою для поглинання потенційних збитків, підтримки ліквідності та дотримання нормативів адекватності капіталу.

Важливо зазначити, що прибуток банку не може бути оцінений поза контекстом категорій ризику, капіталу та оподаткування. Високий номінальний прибуток ще не свідчить про високу якість фінансового результату, якщо він досягнутий шляхом надмірного прийняття ризиків, використання тимчасових ринкових коливань або недооцінки майбутніх втрат. Саме тому у банківській практиці прибуток доцільно аналізувати у взаємозв'язку зі структурою доходів, вартістю ресурсів, якістю кредитного портфеля, обсягами резервування,

операційними витратами та податковим тягарем. Це має принципове значення для цілей даного дослідження, оскільки об'єктом оподаткування виступає саме прибуток банку, а отже, коректне розуміння його економічної сутності є методологічною основою для подальшого аналізу процедури розрахунку та сплати податку на прибуток. Показово, що НБУ у своїх оглядах прямо пов'язує рівень прибутковості банків із здатністю підтримувати капітал, обсяги кредитування та стійкість сектора, тоді як збільшення податкового навантаження обмежує потенціал для подальшого розширення операцій.

Отже, прибуток банківської установи є складною, багатофункціональною економічною категорією, що відображає успішність фінансового посередництва, ефективність управління банківськими активами та його здатність забезпечувати сталий розвиток у тривалій перспективі. Для банку прибуток є не лише фінальним результатом діяльності, а й основою для збільшення капіталу, індикатором фінансової стабільності, джерелом для розширення операцій та об'єктом податкового регулювання. Саме тому дослідження його економічної природи та ролі у функціонуванні банківської організації є необхідною умовою для подальшого вивчення особливостей оподаткування прибутку комерційних банків України [9, с. 3].

Економічна сутність оподаткування прибутку полягає у вилученні державою певної частки створеного господарським суб'єктом фінансового результату у формі обов'язкового платежу до бюджету.

Функції оподаткування прибутку господарських суб'єктів та фінансових установ розкривають його роль у фінансовій системі держави. Першою(основною) є фіскальна функція, яка полягає у формуванні централізованих грошових фондів держави шляхом мобілізації частини прибутку підприємств. Другою є регулююча функція, що проявляється у впливі податкових норм на фінансову поведінку підприємств. Третя - контрольна функція, оскільки через систему податкового обліку, декларування та перевірок забезпечується нагляд за коректністю визначення фінансового результату, повнотою сплати податку та законністю здійснених господарських операцій. Можна виділити розподільчу функцію, яка пов'язана з

перерозподілом частини прибутку підприємств між приватним та публічним секторами економіки.

Принципи оподаткування прибутку господарських суб'єктів впливають як із загальних засад побудови податкової системи, так і зі специфіки цього податку як прямого обов'язкового платежу. Основними з них є: принцип законності; принцип обов'язковості; принцип рівності та недискримінації; принцип соціальної справедливості [6, с.109-113]. Водночас суттєве значення мають принципи економічної доцільності, нейтральності оподаткування, стабільності, рівномірності та зручності сплати, а також єдиного підходу до встановлення податків і зборів, які закріплені у загальних положеннях Податкового кодексу України.

З практичної точки зору, принципи оподаткування прибутку мають забезпечувати баланс інтересів держави та платника. Сутність оподаткування прибутку, його елементи, їх характеристика та практичне значення наведено в Додатку А.

Правові основи, що регулюють оподаткування прибутку комерційних банків в Україні, формуються на перетині загального податкового законодавства, окремих норм, що стосуються банківської діяльності, правил бухгалтерського обліку, а також регуляторних видань Національного банку України. Фундаментальним нормативним документом, який регулює механізм стягнення податку на прибуток підприємств, є Податковий кодекс України, і зокрема його Розділ III. Саме цей розділ визначає, хто є платником податку на прибуток, що саме становить об'єкт оподаткування, як розраховується податкова база, які застосовуються ставки, як коригується фінансовий результат, а також встановлює терміни подання декларацій та сплати податкових зобов'язань.

Закон України «Про банки і банківську діяльність» відіграє значну роль у формуванні правових рамок оподаткування банківського прибутку, оскільки він визначає правовий статус фінансової установи, її місце у банківській системі, а також порядок створення, ведення діяльності, реорганізації та припинення[28].

Окрему групу регуляторних джерел складають нормативні документи Національного банку України, які встановлюють правила ведення обліку та

складання фінансової звітності банками. У цьому плані важливими є акти НБУ щодо формату та оприлюднення фінансової звітності банків, а також щодо застосування міжнародних стандартів фінансової звітності у банківському секторі

Нормативне регулювання оподаткування банківського прибутку зазнало суттєвих змін наприкінці 2025 року. Законом України від 3 грудня 2025 року № 4698-IX були запроваджені спеціальні умови оподаткування для банків на 2026 рік: базова ставка податку на прибуток для них була встановлена на рівні 50 %, а також було закріплено положення, що за підсумками податкових звітних періодів 2026 року банки втрачають право застосовувати коригування фінансового результату до оподаткування на суму від'ємного значення об'єкта оподаткування, зафіксованого у попередніх роках. Таким чином, законодавчий орган свідомо виділив банки в окрему групу платників, на яких у 2026 році покладається підвищене податкове навантаження. Це демонструє наявність у правовому полі України не лише загальних, але й цілеспрямованих спеціальних правил оподаткування прибутку банківських установ.

Правова база, що регулює оподаткування прибутку банків, також включає акти, які регламентують порядок подання фінансової, статистичної та регуляторної звітності до НБУ. Хоча ці документи безпосередньо не встановлюють податкові ставки чи графіки сплати податку, вони формують інформаційну базу для достовірного визначення фінансового результату, який надалі використовується для розрахунку податкової бази. Саме тому для банківського сектору притаманна тісна інтеграція податкового, банківського та облікового регулювання: будь-які зміни у правилах обліку активів, резервних фондів чи розрахунку фінансового результату потенційно впливають на суму податку на прибуток. У цьому полягає одна з ключових особливостей нормативного забезпечення оподаткування банківських організацій в Україні.

Окрім національних законів та підзаконних актів, нормативну базу оподаткування прибутку банків складають міжнародні стандарти фінансової звітності, які застосовуються банками при підготовці їхніх звітів. Для банків це

особливо критично через складність фінансових інструментів, необхідність формування резервів під кредитні ризики, процедури переоцінки активів та специфіку операцій, які повинні бути відображені у звітності відповідно до особливих процедур. Таким чином, правові засади оподаткування прибутку банків слід розглядати як багатосходинкову систему, де податкові норми функціонують у тісному зв'язку з нормами, що стосуються банківського нагляду та фінансової звітності [23, с. 61].

Нормативно-правові основи оподаткування прибутку комерційних банків в Україні утворюють взаємопов'язану цілісну систему, де центральне місце належить Податковому кодексу України, Закону України «Про банки і банківську діяльність», актам НБУ щодо бухгалтерського обліку та фінансової звітності, а також спеціальним законодавчим змінам, що вводять особливий режим оподаткування для банків.

Висновки до розділу 1

Економічна сутність оподаткування прибутку полягає у вилученні державою певної частки створеного господарським суб'єктом фінансового результату у формі обов'язкового платежу до бюджету. Цей підхід базується на тому, що прибуток є узагальнюючим показником ефективності функціонування підприємства та одним із найбільш підходящих об'єктів для прямого оподаткування.

Визначено, що правові основи оподаткування прибутку комерційних банків в Україні, формуються на перетині загального податкового законодавства, окремих норм, що стосуються банківської діяльності, правил бухгалтерського обліку, а також регуляторних видань Національного банку України. Фундаментальним нормативним документом, який регулює механізм стягнення податку на прибуток підприємств, є Податковий кодекс України.

РОЗДІЛ 2. МЕХАНІЗМ ТА ОСОБЛИВОСТІ ОПОДАТКУВАННЯ ПРИБУТКУ КОМЕРЦІЙНИХ БАНКІВ

Процедура становлення прибутку комерційного банку як основи для оподаткування формується, спираючись на загальні засади податкового права України та специфіку бухгалтерського обліку у фінансових установах. Для банку ключовою вихідною точкою у визначенні податкового об'єкта є саме сума прибутку (або збитку) до оподаткування, як вона відображена у звіті про фінансові результати, складеному відповідно до міжнародних стандартів фінансової звітності.

Банківська діяльність характеризується багатоскладовим формуванням прибутку, бо фінансовий підсумок виникає під впливом різноманітних надходжень та витрат: процентних, комісійних, торговельних, курсових тощо. На першому етапі установа формує процентний чистий результат, який обчислюється як різниця між сумою отриманих процентів та нарахованих процентних витрат. Для більшості банків цей компонент слугує головним джерелом прибутковості, оскільки демонструє ефективність розміщення наявних коштів у кредитні та інвестиційні активи, водночас контролюючи вартість залучених фінансових ресурсів. На другому кроці утворюється чистий комісійний дохід, що являє собою різницю між отриманими комісійними надходженнями та сплаченими комісійними витратами. Далі до загального фінансового результату додаються результати від операцій з іноземною валютою, фінансовими інструментами, від переоцінки активів, зміни резервів та списання корисності, а також інші операційні прибутки чи збитки. Після інтеграції цих складових визначається прибуток від основної (операційної) діяльності, з якого, після вирахування всіх операційних витрат, формується прибуток, що підлягає оподаткуванню - ключова база для подальших податкових обрахунків.

В Додатку Б наведено структуру доходів комерційних банків України за 2022-2024 рр. Слід відмітити, що структура доходів комерційних банків України за ці роки зазнала суттєвих трансформацій під впливом макроекономічних факторів,

пандемії COVID-19 та повномасштабної війни. Визначальну роль у цих процесах відіграла грошово-кредитна політика Національного банку України, що безпосередньо вплинула на джерела формування банківських доходів.

В Додатку В наведено дані про динаміку прибутку та нарахованого і перерахованого податку на прибуток комерційними банками України за 2022-2024 рр. до Державного бюджет України. Аби дослідити практичний аспект формування бази оподаткування, доцільно звернутися до фінансових даних АТ «ПУМБ» за період 2022–2024 років (табл. 2.1).

Таблиця 2.1

**Основні показники формування прибутку АТ «ПУМБ» як об'єкта
оподаткування у 2022–2024 рр., тис. грн**

Показник	2022р.	2023р.	2024р.
Чистий процентний дохід	10 154 478	12 365 484	14 650 118
Чистий комісійний дохід	2 021 263	2 144 237	2 161 122
Прибуток (збиток) від операційної діяльності	4 792 964	15 281 241	17 343 122
Операційні витрати	5 278 302	7 043 808	9 209 928
Прибуток (збиток) до оподаткування	-485 338	8 237 433	8 133 194
Податкові доходи / (витрати)	87 615	-4 281 958	-1 490 827
Чистий прибуток (збиток) за звітний період	-397 723	3 955 475	3 942 367

Джерело: складено автором на основі [42]

Звітність банку за ці роки доступна на його офіційній веб сторінці, де публікуються річні звіти згідно з МСФЗ, зокрема за 2022, 2023 та 2024 роки. Аналіз цих фінансових показників дозволяє побачити, що у 2022 році процес формування прибутку відбувався в умовах значного погіршення загальних фінансових показників діяльності. Незважаючи на суттєвий чистий процентний дохід у розмірі 10 154 478 тис. грн та чистий комісійний дохід на рівні 2 021 263 тис. грн, на загальний фінансовий результат суттєвий негативний вплив мали витрати, пов'язані зі списанням корисності активів та інші несприятливі чинники, що призвело до формування збитку до оподаткування на суму 485 338 тис. грн. З урахуванням доходу від відшкодування податків, сукупний чистий збиток банку за

Ситуація кардинально покращилася у 2023 році. Чистий процентний дохід АТ «ПУМБ» зріс до 12 365 484 тис. грн, а чистий комісійний дохід - до 2 144 237 тис.

грн. Як наслідок, прибуток від операційної діяльності сягнув 15 281 241 тис. грн, а прибуток до оподаткування - 8 237 433 тис. грн. Після обліку податкових витрат чистий прибуток банку за 2023 рік становив 3 955 475 тис. грн. Це демонструє відновлення стабільної дохідної бази фінансової установи та покращення якості формування її кінцевого фінансового результату.

Протягом 2024 року АТ «ПУМБ» утримав високі показники прибутковості, хоча деякі складові фінансового результату показали неоднорідну динаміку. Як результат, прибуток до оподаткування у 2024 році зафіксовано на рівні 8 133 194 тис. грн, що трохи менше, ніж у 2023 році. Чистий прибуток за звітний період склав 3 942 367 тис. грн, що практично відповідає показнику попереднього року і вказує на загальну стабілізацію діяльності банку.

Отже, на прикладі АТ «ПУМБ» можна простежити, що об'єкт оподаткування фінансової установи формується послідовно: починаючи з процентного та комісійного результатів, потім переходячи до прибутку від операцій, далі до результату до оподаткування, і, зрештою, після врахування податкових елементів, до чистого прибутку. Саме показник прибутку до оподаткування є центральним у механізмі визначення податкової бази, оскільки він надалі коригується на податкові різниці відповідно до норм податкового законодавства. Проведений аналіз також виявив, що найбільший вплив на формування прибутку банку чинять чистий процентний дохід, чистий комісійний дохід, витрати на списання корисності активів та рівень операційних витрат, отже, саме ці складові визначають потенційний розмір об'єкта оподаткування.

Базовою точкою для розрахунку податку на прибуток комерційного банку слугує його фінансовий результат до оподаткування, який відображається у Звіті про прибутки чи збитки. Саме цей показник демонструє сукупний підсумок діяльності банку за звітний період до вирахування податкових зобов'язань. Далі, згідно з нормами Податкового кодексу України, фінансовий результат до оподаткування підлягає коригуванню на податкові різниці, якщо це передбачено відповідними положеннями [3, с. 89]. Таким чином, весь процес обчислення податку будується на послідовному переході від бухгалтерського прибутку до

податкового, котрий і є безпосереднім об'єктом оподаткування. Після ідентифікації об'єкта оподаткування, до нього застосовується відповідна ставка податку, а отримана сума має бути зазначена у податковій декларації та перерахована до бюджету у встановлені терміни.

Результати розподілу прибутку комерційних банків України за 2022-2024 рр. наведено в Додатку Г.

Специфіка банківської діяльності в цьому контексті полягає у високій чутливості їхнього фінансового результату до флуктуацій у структурі активів, вартості запозичених коштів, обсягів створюваних резервів, змін справедливої вартості фінансових інструментів та коливань валютних курсів. Це означає, що навіть за умов стабільного зростання процентних і комісійних надходжень, кінцевий прибуток до оподаткування може значно змінюватися під впливом операційних видатків, збитків від знецінення активів або інших непроцентних факторів. Тому оподаткування прибутку банків не можна зводити лише до механічного застосування ставки: це фінальний етап складної процедури формування фінансового підсумку.

Процедура сплати податку на прибуток також має критичне практичне значення для банків. Розглянемо практичний аспект цього механізму на прикладі АТ «ПУМБ» у період із 2022 по 2024 роки. У 2022 році діяльність банку розгорталася у вкрай складних економічних умовах, що прямо відбилося на формуванні його прибутку. Попри суттєвий чистий процентний дохід (10 154 478 тис. грн) та чистий комісійний дохід (2021 263 тис. грн), установа завершила рік зі збитком до оподаткування у розмірі 485 338 тис. грн. Це фактично означає, що кумулятивний негативний ефект від інших складових фінансового результату, насамперед, видатків, пов'язаних зі знеціненням активів, та інших операційних чинників, перекрив позитивний ефект від основної банківської діяльності. У такій ситуації механізм оподаткування не генерував звичайного поточного податкового платежу; натомість у звітності було зафіксовано дохід від реверсу податку на суму становив 397 723 тис. грн. Таким чином, у 2022 році податковий елемент не мав

фіскальної функції, а навпаки, частково компенсував негативний фінансовий результат.

У 2023 році механізм розрахунку податку на прибуток вже функціонував у контексті відновлення прибутковості банку. АТ «ПУМБ» продемонстрував помітне нарощування ключових доходних параметрів: чистий процентний дохід зріс до 12 порівняно з попереднім роком, значно зменшилася негативна дія збитків від зменшення корисності активів, що позитивно вплинуло на підсумковий фінансовий результат. Загалом, прибуток від операційної діяльності банку сягнув 15 281 241 тис. грн, а прибуток до оподаткування склав 8 237 433 тис. грн. Після визначення податкового зобов'язання у звітності було зафіксовано витрати на податок у сумі 4 грн. Це вказує на те, що більше ніж половина прибутку до оподаткування була фактично вилучена через податковий механізм, що суттєво вплинуло на обсяг чистого фінансового результату, який залишився у розпорядженні банку.

У 2024 році АТ «ПУМБ» підтримував високі показники прибутковості. Зокрема, чистий процентний дохід збільшився до 14 650 118 тис. грн, а чистий комісійний дохід - до 2 161 122 тис. грн. Це свідчить про подальше зміцнення ключових джерел банківських надходжень та ефективність базової діяльності. Водночас, відбулося зростання і операційних витрат, які сягнули позначки 9 209 928 тис. грн, дещо стримавши приріст кінцевого прибутку. Як наслідок, прибуток до оподаткування за 2024 рік склав 8 133 194 тис. грн, тобто був трохи меншим, ніж у прибуток банку дорівнював 3 942 367 тис. грн. Незважаючи на майже стабільний рівень чистого прибутку, наведені дані підтверджують, що податкова складова залишалася надзвичайно вагомою частиною структури фінансового результату банку [30, с. 36-41].

Для глибшого розуміння принципу розрахунку податку доцільно провести порівняльний аналіз співвідношення прибутку до оподаткування, податкової складової та чистого фінансового результату. У 2022 році, коли банк зафіксував

збиток до оподаткування, частка податкового компонента у структурі фінансового результату становила 18,05%, тоді як частка чистого збитку - 81,95%. У 2023 році, навпаки, податковий компонент вже охоплював 51,98% прибутку до оподаткування, а чистий прибуток становив 48,02%. У 2024 році ця пропорція практично не змінилася: 51,53% припадало на податкові витрати, а 48,47% - на чистий прибуток. Це дає підстави стверджувати, що у періоди прибутковості податковий механізм суттєво зменшує обсяг фінансового результату, який установа може спрямувати на капіталізацію, формування резервів, розвиток чи виплату дивідендів.

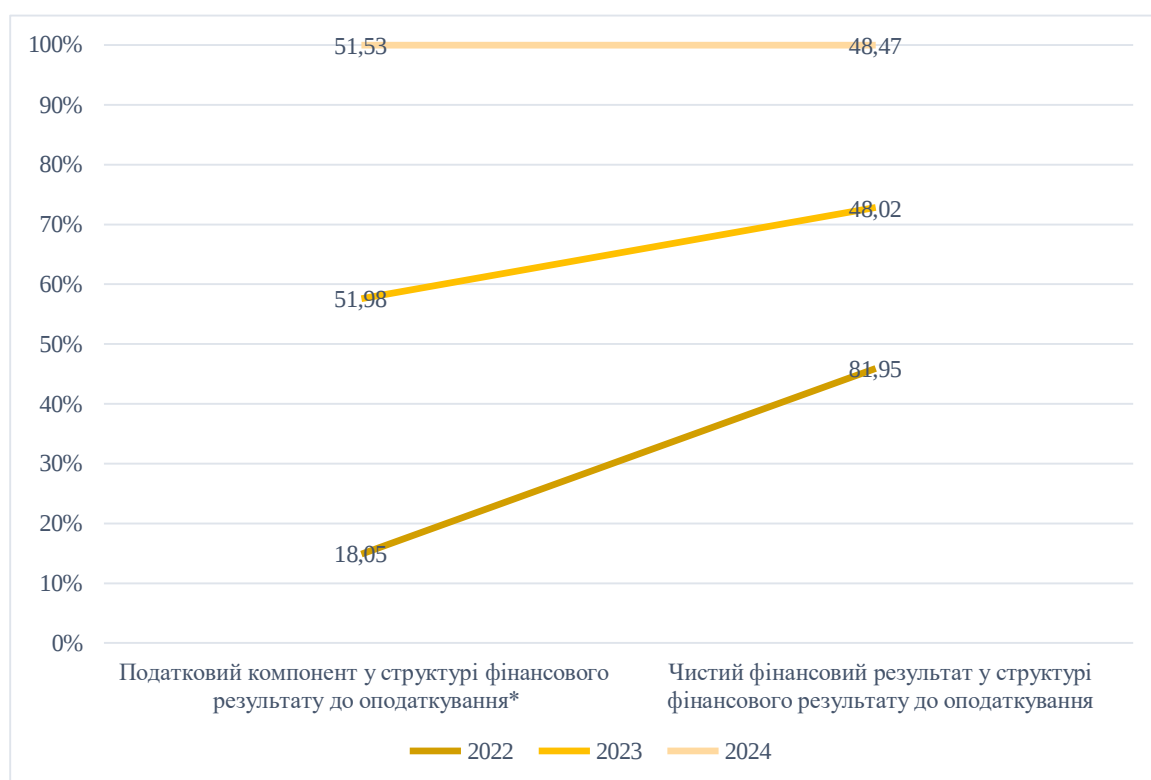

Рис. 2.1 - Структура фінансового результату АТ «ПУМБ» після оподаткування у 2022–2024 рр., %

Джерело: складено автором на основі [42]

Проведений аналіз свідчить, що протягом 2023–2024 років понад половина прибутку до оподаткування банку була поглинена податковою складовою, що вказує на значний рівень податкового тиску на банківські установи та вагомий вплив податку на кінцевий фінансовий підсумок їхньої діяльності.

Формування сучасної системи оподаткування прибутку комерційних банків в Україні обумовлене двома визначальними моментами: універсальним підходом до

обчислення бази оподаткування, що базується на фінансовому итогу до вирахування податків, та специфічним податковим режимом, запровадженим саме для банківської сфери державою. Останніми роками фінансова діяльність українських банків залишалася прибутковою, однак вилучення коштів через податки суттєво зросло, перетворивши податок на прибуток на один із ключових чинників, що впливають на кінцевий чистий фінансовий результат банків. За даними Національного банку України, збереженню прибутковості сектора сприяла висока операційна вправність, активність у кредитуванні та інвестування в ОВДП; водночас посилення податкового тягаря безпосередньо негативно позначилося на рівні рентабельності та швидкості накопичення капіталу банками.

Сучасний механізм оподаткування банківських прибутків за період 2022–2024 років демонструє, що податковий інструментарій у цій царині більше не можна вважати нейтральним елементом фінансового ландшафту. Якщо раніше податок на прибуток входив до загальної системи оподаткування, то у звітному періоді законодавчо було фактично виділено банки в окрему групу платників із підвищеним фіскальним тиском. Це означає, що на практиці значна частина фінансового результату, заробленого банком завдяки відсотковим, комісійним та іншим надходженням, після визначення об'єкта оподаткування спрямовується до державного бюджету [12, с. 50-61]. Це, своєю чергою, безпосередньо зменшує обсяг чистого прибутку, який міг би бути використаний для поповнення капіталу, формування резервних фондів, інвестування в цифрові технології та розширення кредитної діяльності. НБУ прямо застерігав, що підвищення ставки податку на прибуток банків до 50% у 2024 році призведе до здешевлення капіталу та уповільнить здатність банків наращувати капітальні резерви для підтримки подальшого кредитування економіки.

Для глибшого аналізу сучасних підходів до обкладення прибутку комерційних банків варто звернутися до кейсу АТ «ПУМБ», одного з найбільших фінансових установ України, що регулярно публікує свою звітність за міжнародними стандартами. На офіційному ресурсі ПУМБ оприлюднюються річні звіти за IFRS, які дозволяють відстежити динаміку фінансового результату,

податкових нарахувань та чистого прибутку за проміжок 2022–2024 років(Додаток Д). Резюмуючи, аналіз актуальної практики оподаткування прибутку комерційних банків України свідчить, що у 2022–2024 роках податок на прибуток перетворився не просто на обов'язкову статтю наповнення бюджету, а й на один із домінантних чинників формування чистого фінансового потоку банків. На прикладі АТ «ПУМБ» встановлено, що у періоди, коли діяльність була прибутковою, податкові відрахування перевищували половину фінансового результату до оподаткування, тоді як у кризовий 2022 рік податковий елемент мав протилежний, компенсаційний ефект. Це дає змогу зробити висновок, що поточна система оподаткування банківського прибутку в Україні вирізняється високим рівнем фіскального навантаження та значним впливом на показники рентабельності, капіталоутворення та загальної фінансової стабільності банківських установ.

Висновки до розділу 2

З'ясовано, що база для оподаткування прибутку банку формується виходячи із фінансового результату до нарахування податків, який є сукупністю доходів від відсоткової, комісійної, операційної та іншої діяльності фінансової установи, з подальшою корекцією на податкові різниці.

Визначено, що період 2023–2024 років банк зумів відновити свою прибуткову спроможність, досягнувши прибутку до оподаткування відповідно 8 237 433 грн та 8 133 194 грн. При цьому, понад половину цього досягнутого результату було фактично вилучено державою через податкові витрати, які склали 4 281 958 грн та 4 190 827 тис. відповідно. становлено, що сучасна система оподаткування банківського прибутку в Україні відзначається надзвичайно високим фіскальним тягарем. Це підтверджується тим, що питома вага податкових платежів у загальному прибутку до оподаткування ПУМБ за 2023–2024 рр. перевищувала позначку у 51%.

РОЗДІЛ 3. ПРОБЛЕМИ ТА ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ОПОДАТКУВАННЯ ПРИБУТКУ КОМЕРЦІЙНИХ БАНКІВ

На нинішньому етапі оподаткування прибутку комерційних фінансових установ в Україні бачимо високий рівень фіскального тиску, що значною мірою обумовлений актуальними потребами державного бюджету. Така практика підкреслює непередбачуваність податкових умов для банківського конгломерату та виділяє банки в окрему фіскально значущу категорію платників. Вивчення літературних джерел та аналіз показників діяльності банку ПУМБ дозволяє нам визначити ряд причин, які негативно впливають на діяльність комерційних банків України. Зокрема, це: надмірний податковий тягар на банківський сектор; нестійкість та уривчастість податкового регулювання; обмеження здатності брати до уваги фінансові втрати, спричинені у попередніх звітних інтервалах; надмірна залежність податкової бази від облікових інтерпретацій та специфічних банківських коригувань; дисбаланс між фіскальними інтересами держави та ключовою функцією банків як інституцій фінансового посередництва та зниження інвестиційної привабливості банківського сектору.

Таким чином, ключові проблеми оподаткування прибутку комерційних банків в Україні полягають у надмірному фіскальному навантаженні, непередбачуваності податкових норм, обмеженні можливості враховувати збитки минулих періодів, високій складності формування податкової бази, дисбалансі між потребами бюджету та функціями банківської системи, а також у зменшенні інвестиційної привабливості банківського сектору.

Покращення системи оподаткування прибутків банківських організацій в Україні має відбуватися шляхом досягнення паритету між фіскальними завданнями держави та необхідністю підтримання фінансової життєздатності банківського сектору.

Першим значущим кроком є забезпечення сталості та передбачуваності регуляцій щодо оподаткування банківських прибутків. Податкова система повинна створювати чітке та передбачуване середовище. З цієї позиції, доцільно

впроваджувати більш стабільний законодавчий підхід до визначення ставки податку на прибуток банків, мінімізуючи практику прийняття ситуативних або короткотермінових фіскальних рішень [25, с. 45].

Другий напрямок стосується оптимізації податкового тягара, що лягає на фінансові установи. Тому вдосконалення оподаткування має передбачати більш зважений підхід до встановлення ставок та співвідношення між потребою бюджету у коштах і впливом податку на функціонування банків як системно важливих інституцій. У перспективі це сприятиме не лише стійкості самих банків, але й покращенню їхньої ролі у фінансуванні відновлення економіки.

Третя складова вдосконалення - це відновлення повноцінного механізму урахування від'ємного податкового результату за попередні роки. Відновлення цього механізму дало б змогу об'єктивніше оцінювати фінансовий результат банку в динаміці та зробило б податок на прибуток більш економічно обґрунтованим.

Четвертий напрямок полягає у спрощенні та підвищенні прозорості процесу формування бази оподаткування для банківських організацій. Для зниження цього ризику потрібно посилити методологічну чіткість у визначенні податкових різниць, розширити офіційні роз'яснення щодо специфічних банківських послуг та забезпечити узгодженість між податковими нормами та вимогами банківського обліку.

П'ятий напрямок - це забезпечення узгодженості податкового механізму з цілями банківського регулювання та підтримання фінансової стійкості. Тому вдосконалення податкового механізму для банківських прибутків логічно здійснювати з урахуванням позиції НБУ, потреб банківського сектору у поповненні капіталу та необхідності збереження кредитного потенціалу банків у контексті відновлення економіки [18, с. 171-178].

Шостим вектором є інтеграція стимулюючих елементів у податкову політику, які б не ставили під загрозу фіскальну функцію податку, але заохочували розвиток банківської діяльності у пріоритетних сферах.

Останній напрямок стосується удосконалення податкового адміністрування та цифровізації взаємодії банків із контролюючими органами. Сучасна система

оподаткування банківських прибутків має передбачати максимально автоматизований, прозорий та стандартизований обмін інформацією між банками та податковими службами. Для банків, які оперують величезними обсягами даних та складними фінансовими потоками, цей аспект має першочергове значення.

Таким чином, вдосконалення механізму обкладання прибутку українських банківських установ має бути комплексним і охоплювати стабілізацію податкових правил, виваженість податкового навантаження, повернення справедливого врахування збитків, підвищення прозорості розрахунку бази оподаткування, узгодження фіскальної політики з цілями фінансової стабільності, впровадження стимулюючих податкових інструментів та розвиток цифрового адміністрування.

Еволюція оподаткування прибутків комерційних банків у межах України має рухатися у напрямку формування більш урівноваженого, передбачуваного та економічно обґрунтованого формату. Як засвідчує міжнародна практика, що у розвинутих економіках оподаткування фінансових установ будується на засадах непохитності, відкритості та синхронізації з регуляторною політикою, спрямованою на фінансову стабільність. У більшості країн банки, як правило, підпадають під загальний режим корпоративного оподаткування, однак у періоди криз чи особливих обставин можуть запроваджуватися додаткові механізми, як-от тимчасові збори, спеціальні внески або податки на надмірні прибутки. При цьому така практика зазвичай має чітко визначений часовий ліміт і не стає постійним елементом фіскального тиску. Це дає підстави стверджувати, що для України пріоритетом є не самоціль посилення податкового тягаря, а створення такої системи, яка збереже баланс між інтересами бюджету та потенціалом банківського сектору для зростання.

Не менш значущим вектором є переосмислення самого підходу до цільового оподаткування банківського прибутку. Закордонний досвід демонструє, що ефективнішим є обкладення податком не всього прибутку банку за підвищеною ставкою, а лише тієї його частини, яка має ознаки надприбутку або була отримана внаслідок винятково сприятливих ринкових обставин.

Важливу роль у подальшому розвитку системи має відігравати узгодження фіскальної політики з вимогами фінансового нагляду. Банк водночас виступає і як платник податків, і як суб'єкт регуляторного контролю щодо достатнього рівня капіталу, ліквідності, створення резервів та стійкості до ризиків. Якщо податковий механізм надмірно зменшує чистий прибуток банку, це неминуче обмежує його спроможність посилювати капітал та виконувати регуляторні нормативи [35, с. 12]. Тому перспективна система оподаткування мусить брати до уваги не лише суму отриманого прибутку, а й загальний фінансовий стан установи, її позицію на ринку та потребу у підтриманні довгострокової стабільності. Цей підхід є особливо критичним для України в умовах післякризового та післявоєнного відновлення.

Окремої уваги заслуговує цифровізація процедур податкового адміністрування. Банківський сектор оперує величезними обсягами фінансових даних, складними транзакціями та деталізованою звітністю, а тому сучасна система оподаткування має базуватися на автоматизованому обміні інформацією, електронному контролю та уніфікованих методах перевірки податкових розрахунків.

Ще одним перспективним вектором є гармонізація українського оподаткування банків з усталеними європейськими принципами податкової нейтральності, конкурентоспроможності та правової визначеності. У контексті євроінтеграційного шляху України важливо, щоб правила оподаткування у банківському секторі не створювали значного розриву з практиками, які застосовуються у державах Європейського Союзу.

Підсумовуючи, перспективи розвитку системи обкладення прибутків комерційних банків в Україні полягають у Transition до усталеної, зрозумілої та економічно зваженої моделі, яка враховуватиме як міжнародний досвід, так і національні потреби фінансового розвитку. Подальше вдосконалення цієї системи має бути пов'язане зі зменшенням надмірної фіскальної нестабільності, потенційним переходом до оподаткування надприбутків замість оподаткування всієї суми прибутку, узгодженням податкових рішень із вимогами банківського нагляду, розвитком цифрових методів адміністрування та поступовим наближенням до європейських засад. Саме така модель у перспективі здатна забезпечити

одночасно належний обсяг бюджетних надходжень та сталий розвиток банківського сектору України.

Висновки до розділу 3

становлено, що ключові проблеми оподаткування прибутку комерційних банків в Україні полягають у надмірному фіскальному навантаженні, непередбачуваності податкових норм, обмеженні можливості враховувати збитки минулих періодів, високій складності формування податкової бази, дисбалансі між потребами бюджету та функціями банківської системи, а також у зменшенні інвестиційної привабливості банківського сектору.

изначено, що високий рівень податкового вилучення обмежує спроможність банків акумулювати власний капітал, формувати додаткові захисні фонди фінансової надійності та підтримувати довгострокову діяльність із надання кредитів.

ясовано, що осучаснення системи оподаткування банківських прибутків повинно відбуватися через унормування податкових норм, приведення фіскального тиску до оптимального рівня, повернення до більш обґрунтованого врахування фінансових результатів попередніх звітних періодів, підвищення зрозумілості розрахунку оподатковуваної суми та розвиток електронного адміністрування податків.

оведено, що для нашої держави доцільним є рух до більш зваженої, передбачуваної та економічно обґрунтованої системи оподаткування банківського прибутку, яка б гармонійно поєднувала фіскальні потреби держави із завданнями забезпечення стійкості, капіталоутворення та довгострокового зростання банківського сектору.

ВИСНОВКИ

За результатами проведеного дослідження можна зробити наступні висновки:

Економічна сутність оподаткування прибутку полягає у вилученні державою певної частки створеного господарським суб'єктом фінансового результату у формі обов'язкового платежу до бюджету. Цей підхід базується на тому, що прибуток є узагальнюючим показником ефективності функціонування підприємства та одним із найбільш підходящих об'єктів для прямого оподаткування.

Визначено, що правові основи оподаткування прибутку комерційних банків в Україні, формуються на перетині загального податкового законодавства, окремих норм, що стосуються банківської діяльності, правил бухгалтерського обліку, а також регуляторних видань Національного банку України. Фундаментальним нормативним документом, який регулює механізм стягнення податку на прибуток підприємств, є Податковий кодекс України.

З'ясовано, що база для оподаткування прибутку банку формується виходячи із фінансового результату до нарахування податків, який є сукупністю доходів від відсоткової, комісійної, операційної та іншої діяльності фінансової установи, з подальшою корекцією на податкові різниці.

Визначено, що період 2023–2024 років АТ «ПУМБ» зумів відновити свою прибуткову спроможність, досягнувши прибутку до оподаткування відповідно 8 237 433 тис. грн та 8 133 194 тис. грн. При цьому, понад половину цього досягнутого результату було фактично вилучено державою через податкові витрати, які склали 4 281 958 тис. грн та 4 190 827 тис. відповідно.

Встановлено, що сучасна система оподаткування банківського прибутку в Україні відзначається надзвичайно високим фіскальним тягарем. Це підтверджується тим, що питома вага податкових платежів у загальному прибутку до оподаткування ПУМБ за 2023–2024 рр. перевищувала позначку у 51%.

Встановлено, що ключові проблеми оподаткування прибутку комерційних банків в Україні полягають у надмірному фіскальному навантаженні, непередбачуваності податкових норм, обмеженні можливості враховувати збитки минулих періодів, високій складності формування податкової бази, дисбалансі між потребами бюджету та функціями банківської системи, а також у зменшенні інвестиційної привабливості банківського сектору.

Визначено, що високий рівень податкового вилучення обмежує спроможність банків акумулювати власний капітал, формувати додаткові захисні фонди фінансової надійності та підтримувати довгострокову діяльність із надання кредитів.

З'ясовано, що осучаснення системи оподаткування банківських прибутків повинно відбуватися через унормування податкових норм, приведення фіскального тиску до оптимального рівня, повернення до більш обґрунтованого врахування фінансових результатів попередніх звітних періодів, підвищення зрозумілості розрахунку оподатковуваної суми та розвиток електронного адміністрування податків.

Доведено, що для нашої держави доцільним є рух до більш зваженої, передбачуваної та економічно обґрунтованої системи оподаткування банківського прибутку, яка б гармонійно поєднувала фіскальні потреби держави із завданнями забезпечення стійкості, капіталоутворення та довгострокового зростання банківського сектору.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Абрамова А. С. Система ризиків діяльності комерційних банків в умовах цифровізації. *Проблеми та перспективи економіки й менеджменту*. 2021. № 4(28). С. 186–193.
2. Агрес О., Дубинецька П., Содома Р. Ризики банківського сектору в умовах макроекономічної нестабільності. *Економіка та суспільство*. 2025. С. 71.
3. Ареф'єва О., Пілецька С., Лістрова М. Формування конкурентної стратегії підприємства в системі антикризового управління. *Економіка та суспільство*. 2022. С. 89.
4. Барановський О. І. Банківська система України: тенденції розвитку та оподаткування. *Економіка і прогнозування*. 2017. № 4.
5. Бойко А. В. Податкова політика у банківському секторі України. *Науковий вісник ХНЕУ*. 2021. № 4.
6. Буряченко А. Є. Особливості оподаткування банківської діяльності в Україні. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Економіка»*. 2023. № 11(39). С. 109–114.
7. Вінниченко О. В., Гудзь А. В. Фінансовий стан банку та методи його оцінки в Україні. *Вісник економіки трансп. і пром-сті*. 2020. № 69. С. 217–228.
8. Волкова Н. І., Бойко В. М. Управління фінансовою стійкістю банківської системи в контексті волатильності фінансового ринку. *Модерн Економікс*. 2021. № 27. С. 21–
9. Глухова В. І., Крот Л. М., Онищенко О. В., Козирева А. В., Кравченко Х. В. Моделювання в системі управління валютними ризиками банку. *Наук. вісник Полтав. ун-ту екон. і торгівлі*. 2023. С. 3.
10. Гончаренко О. В. Податкове регулювання банківської діяльності в Україні. *Фінансовий простір*. 2023. № 2.
11. Гецюра С. Податок на прибуток банків у 2026 році. *Податки & бухоблік*. 2025. № 99.

12. Забчук Г., Іващук О. Ризики банківської системи України в умовах воєнного стану. *Інститут обліку, контролю та аналізу в умовах глобалізації*. 2022. № 1-2. С. 50–61.
13. Зубова В. В. Розробка методів та моделей прийняття рішень щодо управління ризиками в діяльності банків. *Академічні візії*. 2025. С. 39.
14. Іршак О. С., Юрченко О. Б., Іршак І. К. Оподаткування банківського бізнесу в Україні в умовах воєнного стану. *Економічний простір*. 2023. № 187. С. 164-169.
15. Ключко Л. А., Підсосонна Я. Г. Оподаткування банківської діяльності в Україні та основні напрями його вдосконалення. *Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії і практики*. 2024. № 1 (12).
16. Коломієць Й. Й., Кочорба В. Й. Оцінювання кредитних ризиків у системі управління ризиками банківських структур. *Бізнес Інформ*. 2024. Т. 1, № 552. С. 320–332.
17. Краснова І. В., Громницька І. Ю., Васьківська Н. О. Модель стрес-тестування ризику ліквідності банків в Україні. *Підприємництво та інновації*. 2023. № 29. С. 122–131.
18. Лаговська О. А., Новак О. С., Лоскоріх Г. Л. Ризики похідних фінансових інструментів у діяльності комерційних банків. *Економіка, управління та адміністрування*. 2023. № 3(105). С. 171–178.
19. Малкіна Я. Д. Аналіз податкового навантаження банків України та напрями його оптимізації. *Агросвіт*. 2020. № 24. С. 72-78.
20. Малкіна Я. Д. Нова класифікація витрат та система управлінського обліку розрахунків за податковими зобов'язаннями банків України. *Інвестиції: практика та досвід*. 2020. № 21-22. С. 101-105.
21. Матвійчук Н. М., Теслюк С. А., Проць Н. В. Оподаткування українських банків в умовах воєнного стану. *Київський економічний науковий журнал*. 2025. № 9.
- ельник М. І. Податкове навантаження на банківський сектор України. *Вісник НБУ*. 2021. № 1.

22. Мирошнік Д., Богуславська С. Аналіз ризиків та стратегій управління ними в банківській сфері в умовах фінансової нестабільності. *Економіка та суспільство*. 2024. С. 61.
23. Національний банк України. URL: <https://bank.gov.ua/ua/statistic/sector-financial>
24. Петик Л., Нуріїєва В. Управління валютним ризиком банківських установ у сучасних умовах. *Приазовський економічний вісник*. 2023. С. 45.
25. Пригарчук Р. М. Оподаткування прибутку комерційних банків України: сучасний стан та перспективи удосконалення. Стратегія сталого розвитку: економіка, бізнес та ефективність управління: збірник матеріалів міжнародної науково-практичної конференції, 15 квітня 2026 року. Кам'янець-Подільський: ЗВО «ПДУ», 2026. С.
26. Пригарчук Р. М. Формування прибутку комерційних банків України та механізм його оподаткування. Молодь в сучасній науці погляд у майбутнє: збірник тез доповідей II міжнародної науково-практичної конференції здобувачів вищої освіти, 6 травня 2026 року. Хмельницький. Хмельницький університет управління та права ім. Леоніда Юзькова, 2026. С. 221-223.
27. Про банки і банківську діяльність: Закон України від 07.12.2000 № 2121-III URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14> (дата звернення 02.04.2026)
28. Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законів України щодо особливостей оподаткування банків податком на прибуток підприємств у 2026 році та перенесення строків введення в дію Електронної системи обігу алкогольних напоїв, тютюнових виробів та рідин, що використовуються в електронних сигаретах. Закон України від 03.12.2025р., №4698-IX
29. Пушак Я. Я., Шевченко Н. В. Особливості формування та управління ресурсами банків у сучасних умовах. *Економічний вісник Донбасу*. 2022. Вип. 3(69). С. 36–41.
30. Сич О. А., Козачук О. В. Світовий досвід оподаткування банків. *Інтелект XXI*. 2022. № 3. DOI: <https://doi.org/10.32782/2415-8801/2022-3.3>

31. Сочка К., Лоскоріх Г., Макарович В. Функціонування банківської системи України в умовах воєнного стану: фінансовий та податковий аспекти. *Acta Academiae*
32. Ткачик Ф. П., Сербін О. В. Європейські тенденції та українські реалії оподаткування банківських установ. *Економіка та суспільство*. 2025. Випуск № 71. DOI:
33. Халатур С. М., Грабчук О. М., Карамушка О. М., Бондар Т. О. Розвиток оподаткування фінансових результатів комерційних банків України. *Агросвіт*. 2023. № 4
34. Чепелюк Г. М. Аналіз податкового навантаження комерційних банків в Україні. *Ефективна економіка*. 2020. С. 12.
35. Шевченко Л.В., Куліш А. В. Оподаткування банківської діяльності в Україні та основні напрями його вдосконалення. *Економіка та суспільство*. 2020. Випуск № 22
36. Швабій К. І., Німак Я. О. Оцінка адміністрування податку на прибуток комерційних банків: аналіз та рекомендації. *Міжнародний науковий журнал "Інтернаука"*. 2023. № 20. С. 33-39.
37. Швайко М. Л., Микиша А. Д. Сучасні тенденції розвитку банківської системи України. *Соціальна економіка*. 2022. № 6. С. 145–155.
38. Шевчук К. В. Роль управлінської звітності в обліково- інформаційній системі підприємства та особливості її формування. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2024. № 6. С. 137–140.
39. Шрінян Л.В., Бойко С.В., Толстенко О.Ю. Податкове навантаження з податку на прибуток підприємств харчової промисловості України. *Економіка та управління АПК*. 2023. № 1. С. 87-101.
40. Шульга Н. П. Оподаткування банківської діяльності в Україні: сучасні тенденції. *Банківська справа*. 2019. № 2 (дата звернення 02.04.2026).